

Leif Heiberg Myrdam

Nye Arbeider



RAM GALLERI

15. SEPTEMBER - 15. OKTOBER 2022

Leif Heiberg Myrdam

Nye Arbeider

En sommerettermiddag i 2020 besøkte jeg Leif Heiberg Myrdam for første gang i hans villa i Pilestredet. Det ble en hyggelig stund der vi så på ting han har samlet gjennom mange år: kunst, antikviteter og ostindisk porselen. Men først og fremst så vi på hans egne arbeider. Han tar stadig vare på mange av de utsøkte glaserte vasene og fatene han ble kjent for på 1970-tallet.

Året i forveien hadde han hatt en retrospektiv utstilling i Oslo; et slags sluttregnskap over en lang og fremgangsrik karriere som kunstner. Men en kunstner blir aldri pensjonist! De blå glaserte vasene og fatene hører til fortiden, dét er han ferdig med. Nå går han nye veier. Han viste meg sitt atelier: «*Her jobber jeg hver dag,*» fortalte han og viste noen særegne mosaikk-skulpturer han holdt på med. De lignet ikke helt noe jeg hadde sett før. De var upolerte, vågale og levende.

RAM er et galleri som i mer enn tretti år har vist nyskapende kunst, ofte av unge kunstnere som gjør sin debut i hovedstaden nettopp her. Men ved flere anledninger har vi vist utstillinger som demonstrer at etablerte og modne kunstnerskap like gjerne kan stå for eksperimentering og fornyelse.

Det er tilfellet også her. Myrdam har gjennom hele sitt liv eksperimentert med forskjellige teknikker. De siste årene har han arbeidet med skulptur og utviklet sin egen mosaikkteknikk.

Utstillingen *Nye arbeider* viser resultatet av de siste to årenes fordypning i denne teknikken. Det er tydelig at Leif Heiberg Myrdam langt fra er ferdig med sitt kunstneriske virke. Kanskje ser vi her begynnelsen på noe nytt og stort?

Vi er svært stolte over å få vise denne utstillingen og vil rette en stor takk til kunstneren for tilliten og et meget godt samarbeid.

Stort takk også til KPMG Law ved Thor Leergaard for å muliggjøre denne publikasjonen.

Joakim Borda-Pedreira
Daglig leder, RAM galleri



U.T. (1996/2021)
Porselen, glass, plast, kobber, sølv og tinn.

Av Joakim Borda-Pedreira

I mange norske hjem finner man små runde, eggelignende keramikkvaser i flammende blå glasur – i enkelte utvalgte hjem ikke så små – som ser ut som om noe sprenger ut fra innsiden. En fugl kanskje, eller en reptil? Etter sin debut på Maihaugen i 1968 ble Leif Heiberg Myrdam (f. 1938) raskt et navn i det norske keramiske miljøet. Iløpet av det påfølgende tiåret markerte han seg som en av de fremste keramikkerne i Norge, med kritikerroste utstillinger, viktige offentlige innkjøp og internasjonale priser.

Veien dit gikk gjennom studier ved Statens Håndverks- og Kunstindustri-skole og noen år som lærling hos Erik Pløen, datidens nestor i norsk studio keramikk. Hos Pløen får Myrdam eksperimentere med glasurer og gass-ovner, i tillegg til å arbeide hardt på mesterens produksjon.

I sin første separatutstilling i 1970 presenterer Myrdam organisk formede vaser som blir karakteristiske for hans keramiske kunst helt til 1990-tallet. I en anmeldelse samme år beskrev kunsthistorikeren Anniken Thue, dengang kunstkritiker i *Dagbladet*, hvordan:

“Formene stiger opp fra bunnen, enkelte ganger nesten som de puster seg opp som en levende organisme. Og det er her glasuren også spiller med sin uendelige rikdom som kan gi en følelse av flere sjikt som leder inn til kjernen av gjenstanden. Dermed blir glasurane aldri til bare for sin egen skyld, men er med på å strukturere formen”

Utstillingen blir en stor suksess. På mange måter kan den betraktes som kunstnerens revansj på et samfunn som frem til da behandlet ham med brutalitet og forakt.

I boken *Bak lov og slå* (1970) av Simen Skjønberg, et slags reportasjeroman som blander intervjuer og dokumentasjon med prosa, skildres Leif Heiberg Myrdams barndom og kamp mot et samfunnssystem som begår det ene overgrepet etter det andre: først mot barnet Leif som blir stemplet som «evneveik» og «seksuelt abnormal», og deretter mot den voksne Leif Heiberg Myrdam som i sin kamp for opprettelse taper mot staten i alle rettsinstanser til tross for åpenbare svikter i systemet.

I dag er det vanskelig å forstå at en hørselskade, muligens i kombinasjon med afasi, ville dømme et barn til idiotforklaring og total marginalisering. Det var det også i 1970, men da var det til gjengjeld umulig for makten å innrømme et mistak. Sine første år som profesjonell kunstner gjennomlevde Myrdam et slags byråkratisk mareritt som kunne være skrevet av Franz Kafka: På den ene siden nærmest geni-forklaret som kunstner, beundret også for sin gode smak og interesse for kunsthistorie og antikviteter. På den andre siden stemplet som tilbakestående og udannet – uten tilgang på kunstnerstipender, også etter at han var opptatt ved Statens Håndverks- og Kunstindustriskole.

Daværende rektor, Jens von der Lippe, innså tidlig Myrdams talenter og beskrev ham slik i 1965:

“Leif Myrdams legning for brukskunstnerisk virke er gjennom årene jeg har kjent ham blitt åpenbar, og han har vist en helt usedvanlig evne og energi når det gjelder å skaffe seg innsikt i og kunnskap om dette virkeområde. Blant annet har hans lesning og andre studier på egen hånd vært meget omfattende og tydelig utbytterike. Hans kritiske vurdering og intelligente grep på det stoff han tilegner seg er påfallende. Tross hans relativt unge alder mener jeg å kunne karakterisere ham som en alminnelig evnerik, levende og sterk personlighet”

Denne bakgrunnen er nødvendig for å forstå Leif Heiberg Myrdams kunstnerskap. Kampen for å overvinne en outsiderposisjon er drivende og motiverer ham. Myrdam er en fighter og gir ikke opp. Hans tørst etter kunnskap, et sterkt ønske om å bevise sin verdi og overvinne de hindre som livet har lagt i hans vei, motiverer en mangfoldig og rik produksjon over flere tiår.

Han eksperimenterer med kompliserte glasurer, som det intense gule laget av jernoksyd og uran, og de blå harepelslignende glasurane som blir hans signatur gjennom mange år. Hans skulpturale vaser minner om egg eller pupper som et dyr eller insekt har frigjort seg fra.

Kanskje er det sommerfugler som har forlatt sin puppe? Sommerfuglen er et tilbakevendende symbol i Myrdams kunst og fremtrer som applikasjoner på vaser, mønster på fat og i skulpturer. Symbolikken er ikke vanskelig å forstå: sommerfuglen er en ekkel larve som gjennomgår en transformasjon og blir til en vakker og fargerik sommerfugl.

«Det organiske vekst i naturen, en vekst som sprenger de konvensjonelle skallene kulturen stadig på ny forsøker å legge rundt den, er det tema som har opptatt Leif Heiberg Myrdam og som går som en rød tråd gjennom hele hans karriere,» skriver Gunnar Danbolt.

Under 1980-tallet er Leif Heiberg Myrdam et kjent navn, med utstillinger og mange offentlige innkjøp. Kunsthistorikeren Jan Lauritz Opstad beskrev denne tiden som «*en blomstringsperiode*» i Myrdams produksjon.

Han får tilgang til Edvard Munchs atelier på Ekely og lager koldnåls-graveringer som han trykker på Munchs egen presse. I likhet med mesteren maler han for frihånd på trykkene i etterkant. Motivene er figurative, iblant erotiske. Han tegner etter modeller fra vennekretsen, noe som gir motivene en intim karakter.

Vennskapet med Benny Motzfeldt, som på denne tiden er en svært kjent glass-kunstner, introduserer Myrdam for ulike glassteknikker på 1990-tallet. Han lager avanserte skulpturer i Gjøvik Glassverk sammen med de gamle glassmesterne der. De er utført i støpt og blåst glass farget med kobolt og mangan, mønstret med klassiske venetianske teknikker som *millefiori* og *canne*.

Deretter forener han glasset med mange forskjellige materialer som kobbertråd, hamret sølv, støpt jern, porselen og stein. Leif Heiberg Myrdam er nå multikunstneren som behersker alle uttrykksformer og materialer.

Etter en soloutstilling på Henie Onstad Kunstsenter i 1997 blir det mer stille rundt Myrdam.

Han drar seg tilbake til sveitervillaen på Sofienbergløkken – en arkitektonisk oase hvor han lever omgitt av kunst og antikviteter – men som i likhet med alle gamle bygninger krever mye omsorg. I stallen har han innrettet seg et atelier hvor han arbeider og tar imot kunststudenter og interesserte.

Når en kunstner oppnår en viss alder, organiserer man gjerne en retrospektiv utstilling. I 2019 blir en slik arrangert på Galleri Arctandria i Oslo, og det er mange som strømmer til for å se på et utvalg av et helt kunstnerlivs produksjon. Men alt er ikke «gammelt». Enkelte skulpturer stikker ut – særlig en mannstorso – laget av porselens fliser fra vintage porselensserviser.

Når pensjonerer en kunstner seg? Aldri! Trangen til å skape er for sterk. Men særlig for keramikere er det tøft. Kroppen slites ut av dreieskiven. Leddene slites. Det er lenge siden Myrdam kunne arbeide i leire. Men i sitt atelier utvikler han en ny teknikk.

Med den lager han tredimensjonale mosaikker; skulpturer bygget av gamle keramikkfliser og sveiset sammen av kobber, tinn og sølv.

En gjenbruksteknikk som gir nytt liv til ødelagte ostindiske fat fra 1700-tallet, steingodsserviser og biter av egne kunstverk som har gått i stykker. Det er en tidskrevende teknikk, men den gjør det samtidig mulig for kunstneren å arbeide i en relativt stor skala.

Utstillingen i RAM galleri består i hovedsak av slike nye arbeider, som kunstneren har produsert for utstillingen i løpet av de siste årene. Sirkelen er sluttet: ett av de tidligste verkene Leif Heiberg Myrdam laget var en mosaikk til Soria Moria Restaurant, som han ferdigstilte under studietiden på begynnelsen av 1960-tallet.

Disse nye verkene utforsker minner, opplevelser, gleder og traumer. De rommer fragmenter som kan leses som man vil: som biografiske spor, eller som allmenngyldige betraktninger. I noen tilfeller er symbolikken helt konkret, som i skulpturen **Krigen**. Skulpturen – som er utstillingens seneste verk – er blitt til etter at krigen i Ukraina tok til og er trigget av kunstnerens egne minner fra tyskernes okkupasjon under Den andre verdenskrig.

Også sommerfuglene er med i denne utstillingen. Verket **Sen sommer**, et stort jernkors helt dekket av sommerfugler, minner oss om

livets ubønnhørlige gang. Sommerfuglens livssyklus utfolder seg over én sommer. Når den er over, kommer døden. Men før det skjer, har den i hvert fall et strålende liv i frihet.

LITTERATUR

Leif Heiberg Myrdam: *Kunstglass*, Gjøviks Verk 1996 (utstillingskatalog)

Leif Heiberg Myrdam: *Keramikk og glasskunst*, Galleri Steen, Oslo 1998 (utstillingskatalog)

Gaustad, Randi *Leif Heiberg Myrdam i Norsk Kunstnerleksikon*, (Universitetsforlaget s. 1034-1035)

Skjønberg, Simen *Bak lov og slå: Roman fra Norge*, Oslo 1970 (dokumentarroman)

Anniken Thue, i *Dagbladet*, 14.04.1970



U.T. (laget på 1990-tallet)
Porselen. 40,5 x 10cm.



U.T. (laget på 1990-tallet)
Steingods. 75,5 x 47cm.



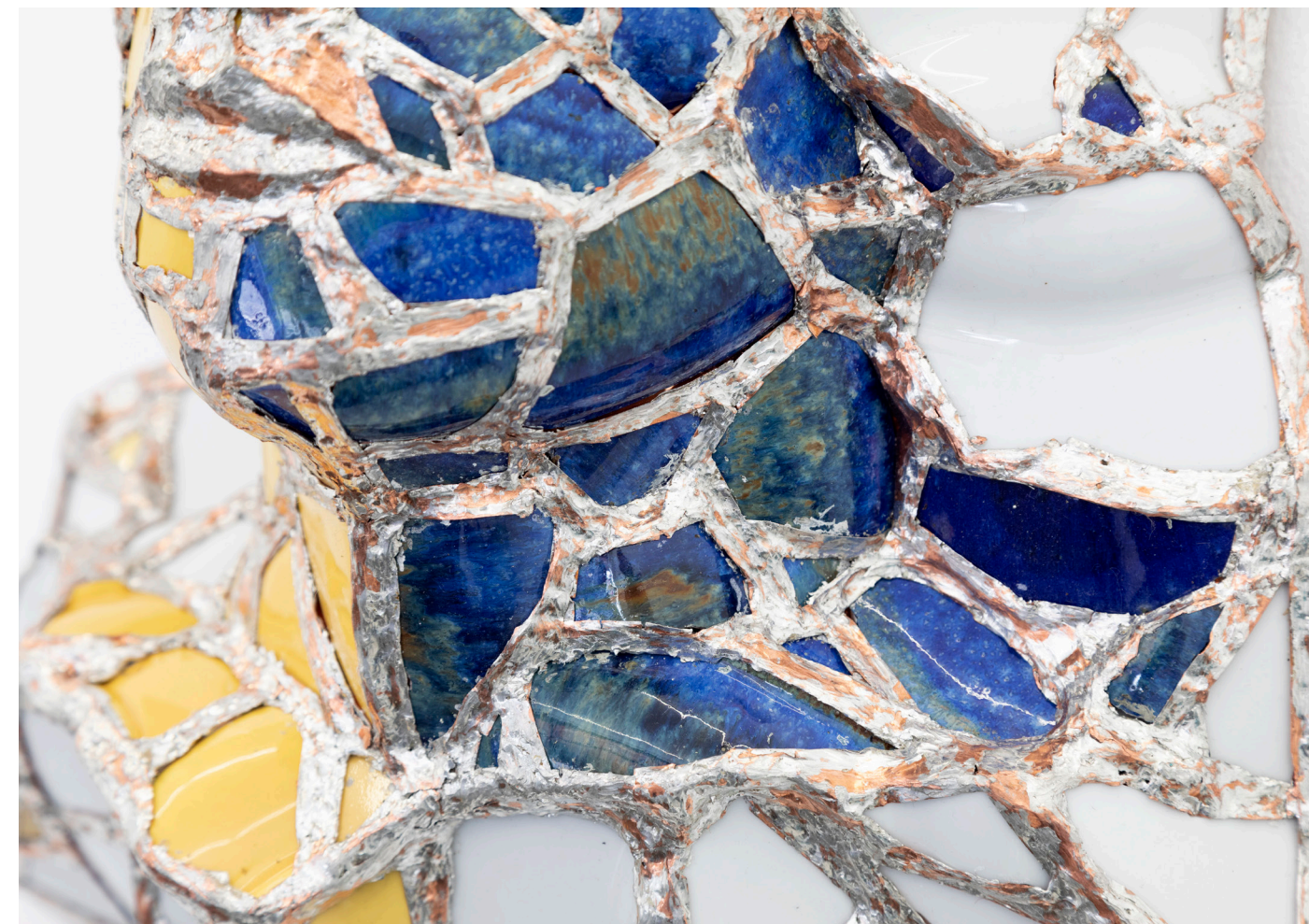
U.T (2021)
Porselen, steingods, kobber, sølv, tinn og lær.



U.T. (2020)
Ostindisk porselen, porselen, steingods, kobber, sølv og tinn.

U.T. (2021)
Ostindisk porselen, porselen,
steingods,
kobber, sølv, tinn
og emalje.





Til venstre;
Installasjonsvy fra utstillingen i RAM, september 2022.

Ovenfor;
Detalj bilde

U.T. (2022)
Porselen, glass, steingods, kobber, sølv og tinn.





Krigen (2022)
Porselen, glass, steingods, kobber sølv og tinn.



U.T. (2021)
Ostindisk porselen, porselen, steingods, kobber, sølv og tinn.



På Parti (2022)
Porselen, steingods, kobber, sølv og tinn.



Sen Sommer (2020)
Støpt jern, porselen, glass, steingods, kobber, sølv og tinn

Etter Dusjen (2022)
Porselen, kobber, sølv og tinn.



Gargoyl (2020)
Porselen, steingods, kobber, sølv og tinn.





U.T. (2020)
Ostindisk porselen, porselen, glass, kobber, sølv og tinn.



U.T. (2020)
Ostindisk porselen, porselen,
kobber, sølv og tinn.

U.T. (2021)
Ostindisk porselen, glass, kobber, sølv og tinn.





LEIF HEIBERG MYRDAM (f. 1938)

UTDANNING

- 1965 Statens Håndverks- og Kunstindustriskole
- 1965/69 Verkstedpraksis hos E. Pløen
- 1976 Statens treårige kunstnerstipend
- 1979 Statens garanti-inntekt

UTSTILLINGER, et utvalg

- 1968 Maihaugen, Lillehammer
- 1970 American Federation of Arts og UD's Vandreutstilling av Norsk Brukskunst i USA
- 1970 Internasjonal Kunsthåndverkutstilling, Firenze
- 1973 Royal College of Arts, London
- 1974 Stedelijk Museum, Shiedam
- 1978 Nordisk Utstilling i Japan
- 1979 Norsk Kunsthåndverk, Kunstindustrimuseet i Oslo
- 1980 Norsk Kunsthåndverk, Nordisk Konstcentrum

SEPARATUTSTILLINGER, et utvalg

- 1970 Landsforbundet Norsk Brukskunst, Galleri U2
- 1971 Asker Museum
- 1971 De Sandvigske Samlinger, Maihaugen
- 1972 Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden
- 1972 Drammen Kunstforening
- 1973 Galleri F 15, Moss
- 1974 Kunstindustrimuseet i Oslo
- 1974 Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Trondheim
- 1976 Hjerholm, Bergen
- 1978 Galleri Acanthus, Oslo
- 1979 Sønderjyllands Kunstmuseum, Tønder
- 1982 Galleri Acanthus, Oslo
- 1989 Galleri Roenland, Jevnaker
- 1990 Galler K 61, Amsterdam
- 1977/91 Kunstnerforbundet, Oslo
- 1991 Galleri Arcantandria, Oslo
- 1991 Solli Brug, Greåker
- 1992 Arendal Kunstforening
- 1992 Ålesund Kunstforening
- 1993 Gjøvik Kunstforening
- 1994 Galleri Folkum, Skien
- 1996 Galleri Mølla, Gjøvik
- 1996 Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden
- 1997 Henie-Onstad Kunstsenter, Høvikodden
- 1998 Galleri Steen
- 2019 Galleri Arctandria, Oslo

UTMERKELSER

- 1970 Gullmedalje, internasjonal kunsthåndverks-utstilling, Firenze

INNKJØP

- 1970 UD's Kulturkontor
- 1970 Kunstindustrimuseet i Oslo
- 1970 Museum of Modern Art, Kyoto
- 1971 Museum Haaretz, Tel Aviv
- 1972 Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Trondheim
- 1973 Bondihallen, Asker
- 1973 Statens Spesiallærerskole, Bærum
- 1973 Røska Museum, Gøteborg
- 1974 Denofa Lilleborg Fabrikker A/S, Oslo
- 1974 Elektrisk Bureau A/S
- 1974 Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Trondheim
- 1975 Strømstads Kunstforening
- 1975 Elektrisk Bureau A/S
- 1975 Konstflitföreningen i Finland
- 1976 Kredittkassen i Trondheim
- 1977 Samlung Hans Thiemann, Tyskland
- 1977 Øverby Skole, Gjøvik
- 1978 Norsk Kulturråd
- 1983 Cooper-Hewitt Museum, New York
- 1985 Elektrisk Bureau A/S

Redaksjon

Joakim Borda-Pedreira

Grafisk design

Inda Vaizovic

Foto

PAH/Foto

Corporate partner



Utstillingen er støttet av Oslo Kommune



RAM galleri mottar støtte fra



NORSK
KULTURFOND
Kulturrådet

